

Foto Shutterstock

Om den ufattelige **langsommelighed**

... når Danmark skal rette ind efter EU-retten

Det er velkendt for de fleste læsere af dette tidsskrift, at borgere og virksomheder har visse grundlæggende rettigheder i medfør af EU-traktaten. Nogle af disse er de almindelige frihedsrettigheder (fri etablering, kapitalens frie bevægelse, arbejdskraftens frie bevægelse og serviceydelsernes frie bevægelse). Af disse rettigheder har vi lært hen over de seneste godt 30 år, at skattesystemet tillige kan påføre usaglige hindringer eller sågar diskrimination af borgere og virksomheder.

#Skatter og afgifter #EU-ret
#Skat, virksomheder, selskaber, foreninger, fonde

Af

AFSAGT

**Af Jakob Bundgaard, ph.d.,
managing director / CORIT Advisory,
professor / Aalborg Universitet og
adj.professor / Aarhus Universitet**

Denne disciplin er kompleks, og det er ingen let sag (længere) at forudse, i hvilken retning EU-Domstolen bevæger sig, idet denne nok tilsyneladende også er påvirkelig over for holdningsstrømninger. Hertil kommer, at de problemstillinger, der bliver forelagt EU-Domstolen, har ændret sig over tid, fra at være meget simple og helt oplagte diskriminerende skatteregler til nu at være meget tekniske og komplekse sager, hvoraf nogle drejer sig om 2. og 3. generationsudformninger af de pågældende regler, som over flere omgange er blevet pådømt af EU-Domstolen.

Man må således sige, at EU-retten nu om dage udgør en vigtig og fast forankret bestanddel af skatteretten, og altid er noget, man som lovgiver, skatteyder, myndighed eller rådgiver skal holde

sig for øje. Det er bestemt også min opfattelse, at EU-retten er på radaren hos de fleste (meget ulig mine tidligere år i skattebranchen, hvor man nok tillagde det samme styrke som at påberåbe sig grundloven i skattesager – hvilket de fleste ved er en temmelig dårlig idé).

Lad mig for en god ordens skyld påpege, at i den perfekte verden var skattereglerne ikke i strid med EU-retten, da lovgiver allerede havde taget højde for EU-retten. Som nævnt ovenfor er det dog vanskeligt at forudsige gældende EU-ret, hvorfor der nødvendigvis vil være usikkerhed. Denne usikkerhed må man acceptere, men lovgiver kan naturligvis vælge at lægge sig i behørig afstand fra grænsen eller gå tæt herpå. Dette vil alt andet lige have en indvirkning på, hvor mange sager skatteyder er nødt til at føre i systemet for at benytte sine grundlæggende EU-retigheder.

Disse sager tager af gode grunde rigtig lang tid, idet de skal finde vej gennem det nationale klagesystem, og oftest også domstolssystemet, førend der kommer en præjudiciel forelæggelse. Det kan i sig selv være en udfordring at få de danske domstole (og endnu mere Landsskatteretten) til at forelægge sagerne. Et andet spor er naturligvis, hvor EU-Kommissionen af egen drift (eller opfordret hertil af konkrete skatteydere) initierer en traktatkrænkelsessag mod en EU-medlemsstat. Dernæst skal selve EU-sagen behandles, hvilket også kan tage adskillige år. Når så sagerne er afgjort, skal der efterfølgende træffes afgørelser på baggrund af EU-Domstolens præjudicielle udtalelse i den konkrete sag i det nationale retssystem, idet EU-Domstolen jo ikke som sådan afgør retssagerne. Dette kan i sig selv lægge yderligere år til den samlede proces.

Og nu kommer vi så til det egentlige tema for denne artikel. Hvis først en skatteyder har vundet en sag for EU-Domstolen, skal den konkrete skatteyder naturligvis afvente udfaldet i den nationale retssag.

Men idet EU-retten er blevet fortolket principielt, vil sagen ofte have betydning for en række skatteydere. Skattestyrelsen vil dog ikke behandle disse andre sager, førend der er taget stilling i den verserende danske

retssag, som har givet anledning til den præjudicielle forelæggelse. Dette kan der måske være gode grunde til, selvom man jo altid skal erindre, at de danske domstole ikke som sådan kan ændre udfaldet af en EU-dom, men alene skal overføre den vejledning, EU-Domstolen har givet, til den konkrete situation.

Derfor kan andre skatteydere, som også berøres af den omhandlede EU-retlige fortolkning, opnå yderligere unødvendig ventetid, hvis det eneste, den nationale domstol skal prøve, er noget helt andet. Men her oplever man i de fleste situationer, at Skattestyrelsen ikke kan eller vil behandle lignende sager, inden der foreligger en endelig afgørelse.

Selvom en skatteyder således har væbnet sig med en vis mængde tålmodighed og blot må læne sig tilbage og afvente de agtværdige retsinstitansers afgørelser, bliver man mødt med endnu en ventetid, som denne gang er helt uforståelig. Det er nemlig således, at Skattestyrelsen nægter at tage stilling til øvrige sager, herunder genoptagelsesager, før de selv internt har udarbejdet et styresignal om emnet.

Der er så vidt vides ingen specifikke lovfæstede regler for processen omkring udstedelse af styresignaler m.v. I stedet er dette reguleret af den almindelige forvaltningsret og interne organisering hos forvaltningen/Skattestyrelsen, som afgør denne proces. Skatteyder er således sat på sidelinjen. Alt sammen fordi Skattestyrelsen afventer Skattestyrelsen.

Idet der (så vidt jeg kan finde ud af) ikke findes nogen lovfæstede procedurer for disse styresignaler, må skatteyderen nu, efter måske at have ventet 10 år på retssystemet, se sig spist af med at skulle vente endnu længere, uagtet at der er faldet dom. Og denne gang skyldes ventetiden, at Skattestyrelsen har travlt med at vente på – hov vent – sig selv, selvom om skatteyder måske har en rimelig klar sag i forhold til EU-retten, som fortolket af EU-Domstolen. Denne ventetid findes der så vidt vides ingen lovfæstede regler om, og i princippet kan den derfor tilføje adskillige år til den samlede proces, hvor Skattestyrelsen venter på Skattestyrelsen.

Det er særligt dette yderligere forhold, at man er overladt til at skulle vente på, at myndighederne selv får taget stilling til, hvordan de kan

efterleve den dom, de konkret har fået imod sig, så borgere og virksomheder kan få de uretmæssigt opkrævede penge retur.

Jeg er med på, at det kan være komplekst at fortolke EU-retten i en konkret national kontekst, men det er ikke så komplekst, at det i sig selv kan tage årevis, når der er faldet afgørelse. Det er ganske enkelt ikke acceptabelt eller værdigt for en retsstat. Desuden kan en sådan ventetid på at få lov til at få sin sag realitetsbehandlet meget vel i sig udgøre et retsbrud i forhold til EU-retten og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6.

Lad mig afslutningsvis og til illustration nævne et par eksempler på problemstillingen. Af nyere danske eksempler kan bl.a. nævnes EU-sagerne *Masco C-593/14*, *Bevola C-650/16* og *ATP C-464/12*.

Masco-sagen vedrørte beskatningen af renteindtægter i indkomstårene 2005 og 2006 efter reglerne om tynd kapitalisering. Selskabet havde undladt at indtægtsføre renteindtægter i sin selvangivelse, idet selskabet var af den opfattelse, at den danske regel om beskatning af renter er i strid med EU-retten. Den 1. april 2008 fandt SKAT, at selskabet var skattepligtig af rentetilskrivningerne i 2005 og 2006. Afgørelsen blev påklaget til Landsskatteretten, byretten i Odense, Vestre Landsret, som forelagde præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen. Den 21. december 2016 traf EU-Domstolen afgørelse. Allerede her var der således forløbet næste 9 år siden SKATs afgørelse, og den EU-retlige fortolkning var nu afklaret. Først den 7. januar 2019 fremkom Skattestyrelsens styresignal (SKM2019.6.SKTST), som beskriver konsekvenserne af EU-Domstolens dom af 21. december 2016. Det tog således lidt mere end 2 år for andre skatteydere at opnå samme retsstilling.

Bevola-sagen vedrørte fradrag i den skattepligtige indkomst i Danmark i indkomståret 2009 for tab opstået i en finsk filial. SKAT afslog fradrag ved afgørelsen af 11. maj 2012, Landsskatteretten stadfæstede SKATs afgørelse den 20. januar 2014, og sagen blev indbragt for Østre Landsret, der forelagde præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen. Den 12. juni 2018 traf EU-Domstolen afgørelse, og den EU-retlige fortolkning var nu afklaret. Her mere end 2 år efter dommen har Skattestyrelsen fortsat ikke udsendt styresignal, og andre skatteydere har derfor fortsat ikke opnået samme retsstilling som *Bevola*. Østre Landsret traf i forhold til *Bevola* afgørelse den 16. juni 2020 (SKM2020.299.ØLR).

ATP-sagen vedrørte momsfrigørelse af ATP PensionServices ydelser til pensionskasser, og sagen havde verseret siden 1992. Sagen blev indbragt for Østre Landsret, som i efteråret 2012 forelagde præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen. EU-Domstolen traf afgørelse den 13. marts 2014. Cirka 5 år senere fremkom et styresignal (SKM2019.145.SKTST) om forenklet valgfri model for behandling af krav om tilbagebetaling som følge af *ATP*-sagen, ligesom der i øvrigt heri henvises til tilbagebetaling i overensstemmelse med retningslinjerne i tidligere styresignal (SKM2015.733.SKAT), der fastsætter de generelle retningslinjer for tilbagebetaling af beløb opkrævet i strid med EU-retten (*Danfoss og Sauer-Danfoss C-94/10*). Igen synes en ventetid på minimum 2 år at gå igen fra EU-Domstolens afgørelse til Skattestyrelsen orienterer Skattestyrelsen (og andre) om, hvorledes EU-retten skal fortolkes.

Det er simpelthen utilfredsstillende, at skatteydere først skal igennem et langvarigt retligt forløb for derefter at skulle afvente, at Skattestyrelsen bruger mere end 2 år på at rette ind efter EU-retten. Skatteydere bliver simpelthen fanget i et vakuum, hvor der hele tiden henvises til, at der afventes afgørelse fra EU-Domstolen, så afventes afgørelse fra den danske domstol, og til sidst afventer Skattestyrelsen styresignal fra Skattestyrelsen.

Kunne vi ikke rimeligvis forvente en lidt mere effektiv efterlevelse på EU-retten område – det er faktisk ikke for meget at forlange. **X**